

เทศน์เช้า วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

การฟังธรรม เห็นไหม เวลาเราอยู่กับครูบาอาจารย์ อาจารย์สุวัจน์ท่านบอกว่า “เหมือน ภาชนะ ถ้าภาชนะนั้นเต็มไปด้วยสารพิษ อาหารที่ใส่ไปในภาชนะนั้นมันก็เจอไปด้วยสารพิษ”

พระ พระเวลามาวัดนะมาช่วยงาน เห็นไหม ท่านบอกว่าในยามมันมีสิ่งใดบ้าง? ถ้าใน ยามมีแต่สิ่งผิดกฎหมาย แล้วมาช่วยงานต่างๆ เวลาท่านเตือนพระไป เตือนพระว่าเราต้องเคารพ สถานที่ เคารพต่างๆ ทีนี้เวลาในบ้านของเรา ถ้าใครเข้ามารุ่มร่ามในบ้านของเรา เราก็มองใจ เป็นเรื่องธรรมดา

วัด วัดมีผู้ที่ดูแลรักษา มีเจ้าอาวาส เห็นไหม เวลาเขาแต่งตั้งเจ้าอาวาสขึ้นมาให้อิทธิพล ให้เป็นผู้ตัดสิน ตัดสินในอิทธิพลนั้น ใครมาอาศัยอยู่ในวัดนั้นถ้าคือดั่งให้จับไล่ออกไป ให้ ลงโทษไป นี่เวลาไปแต่งตั้งเจ้าอาวาสเขาจะเขียนเอาไว้เสร็จเลย ว่าเจ้าอาวาสมีหน้าที่รับผิดชอบ สิ่งใดบ้าง มันก็เหมือนบ้านของใคร ใครก็รับผิดชอบสิ่งนั้น

ฉะนั้น สิ่งนี้ถ้าเราเคารพสถานที่ ที่ทรงศีล เห็นไหม เราจะไปฟังเทศน์ฟังธรรม การฟัง ธรรมของเรานะ เรามาทำบุญกุศล ทำบุญกุศลเพื่ออะไร? เพราะเราเชื่อของเราไง เราเชื่อว่าทำดี ต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ถ้าทำดีต้องได้ดี เราเสียสละของเรา เราว่าเราทำทานของเรา เข้าขึ้นมา ให้ได้ต่อบาตร ภิกษุผู้ทรงศีล ผู้ที่ไม่มีอาชีพทางโลกเขาภิกขาจาร ภิกขาจารนะ เวลาเขาบิณฑบาต นั้นคือเลี้ยงชีวิต

นี่เรามาทำบุญกุศล เรว่ามันเป็นข้าวปลาอาหาร เป็นของเล็กน้อย แต่ถ้าบอกว่าเราให้ ชีวิตล่ะ มันมีคุณค่าขึ้นมาขนาดไหน? เราให้ชีวิตผู้ทรงศีล ผู้ทรงศีลมีชีวิต ประพฤติปฏิบัติแล้วนี้ ได้ค้นคว้า ได้พยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเอาธรรมนั้นมาฝากเราไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวชนะ ข้าวมันรำลือมา พระเจ้าพิมพิสารก็ไป ดักหน้า ดักหน้าบอกว่า

“ที่ออกมานี่เพราะว่ามีปัญหาใช่ไหม? ให้กองทัพครึ่งหนึ่งกลับไปเอาราชวังคืน”

ท่านบอกว่า “ไม่ใช่ ไม่ใช่ ที่ออกบวชนี่ ออกบวชด้วยเจตนา ด้วยความหาโพธิญาณ ด้วยการอยากจะพ้นจากทุกข์ ด้วยความปรารถนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง”

“ถ้าเช่นนั้น ถ้าประพาศปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้ว ให้กลับมาสอนด้วยนะ”

นี่เป็นสัญญากันไว้โดยนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกปฏิบัติอยู่ ๖ ปี นี่ค้นคว้าอยู่ ๖ ปีนะ เวลาสำเร็จขึ้นมาแล้ว เห็นใหม่ ได้ปัญญาวัคคีย์ก่อน ได้ยสะ แล้วได้ชฎิล ๓ ฟัน้อง แล้วถึงมาเอาพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าพิมพิสารฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโศดาบันนะ เวลาเป็นพระโศดาบันขึ้นมา เห็นใหม่ ลูก นี้อชาตศัตรูโดนเทวทัตเข้าไปยุ่งตะแคงรัวให้ยึดสมบัติ

นี่ไง นี่ลูกอยากได้อะไร? อยากได้ให้หมดเลย อยากได้ให้หมดนะ สุดท้ายแล้วนะอชาตศัตรูเอาพ่อไปขังไว้ไง นี่เดินจงกรมอยู่เพราะเป็นพระโศดาบัน ด้วยความคิดนะ ด้วยความยุแหย่เห็นใหม่ ให้ทหารเอามิดเข้าไปกรีดฝาทำไม่ให้เดินจงกรม เพราะความเดินจงกรมนั้น นี้อหารธรรม ไม่ตายสักทีๆ อยากยึดอำนาจไง

พอสุดท้ายแล้วมีมเหสีเหมือนกัน นี่เขามาส่งข่าว ๒ คน ข้างหนึ่งบอกว่าลูกเกิดแล้วเป็นลูกชาย อีกข้างหนึ่งจะมาบอกว่าพ่อตายแล้ว มาถึงนั้นถามว่าจะบอกข่าวใดก่อน นี่บอกว่าลูกเกิดก่อน พอบอกลูกเกิดก่อน เห็นใหม่ พอบอกว่าลูกเกิดแล้วได้ลูกชาย พอบอกได้ลูกชาย ด้วยความสำนึกใจ ด้วยความรักลูกก็บอกให้ปล่อยพ่อ พอบอกให้ปล่อยพ่อ เขาบอกว่าพ่อตายแล้ว

นี่ไง เวลาถ้าโดนแรงยุแหย่ต่างๆ มันก็เข้าใจไม่ได้ แต่ในความรู้สึกของตัว เห็นใหม่ นี่พอบอกว่าลูกเกิดแล้วเป็นลูกชาย ถ้าเป็นลูกชายนี้ความผูกพัน ความสัมพันธ์ของมัน สิ่งนี้มันเป็นความผูกพัน ถ้าความผูกพัน นี่ให้ปล่อยพ่อ พ่อตายแล้ว

แต่เพราะเป็นพระโศดาบันนะ ถ้าเป็นพระโศดาบันขึ้นมา นี้ด้วยปีศาจ ถ้าอชาตศัตรูไม่ฆ่าพ่อนะ อย่างน้อยเป็นพระโศดาบัน มากกว่านั้นด้วย เพราะว่าศรัทธาพระพุทธเจ้ามาก อชาตศัตรูศรัทธามาก แต่ด้วยความที่ว่าคบมิตรไม่ดี มิตรทำเสียหาย นี่พูดถึงการคบมิตรนะ

นี่เรามาวัดมาวากัน เราจะมาฟังธรรมของเรา ฟังธรรมเพื่อสิ่งใดละ? ฟังธรรมเพื่อความสะอาด เพื่อความหูตาสว่าง เราทำสิ่งใดทำให้มันถูกต้อง ถ้าทำให้ถูกต้องตั้งแต่ต้นมา เห็นไหม นี่ถ้าตั้งแต่ต้นมา ภาชนะนั้นมันสะอาดบริสุทธิ์ ภาชนะนั้นเราล้างภาชนะอย่างดีไม่มีสารพิษต่างๆ เวลาเราบรรจุอาหาร อาหารนั้นมันก็จะไม่มีสารพิษ มันไม่มีสารพิษใช่ไหม?

นี่เราฟังธรรมก็เหมือนกัน เราฟังธรรมขึ้นมาเพื่อเตือนสติของเรา เพื่อความรู้ของเรา ถ้าเตือนสติเรานะ สิ่งใดที่หยาบๆ เราก็ทำของเราได้ อย่างเช่น ทำบุญกุศล ทำทานของเรานี้ ทำทานเพื่ออะไร? เพื่อให้เราได้บุญกุศลใช่ไหม? ให้ลดความตระหนี่ถี่เหนียวของเรา ให้ความคุ้นชินของเรานะ ทำทานเสร็จแล้วนะ ทาน สีส ภาวนา

ถ้าเราจะภาวนาล่ะ? เวลาจะภาวนานะ ถ้าจิตใจมันเสียสละ จิตใจมันทำทาน เห็นไหม สิ่งนี้เราเสียสละเพื่อประโยชน์กับเรา แต่ถ้าจิตใจคนมันรั่ว ถ้าจิตใจมันรั่ว นี่มันจะรั่วไปไม่มีประโยชน์สิ่งใดเลย ถ้าจิตใจรั่วนะ คุณเวลาตุ่มน้ำรั่ว เราตักน้ำใส่มันกระจายเสียหายไป ไม่ได้ประโยชน์สิ่งใดเลย แต่เราตักน้ำใส่ตุ่มนั้น แล้วตุ่มนั้นเราใช้น้ำนั้นเพื่อประโยชน์จากเรา ใช้ทำอาหารของเรา ใช้เพื่อชักฟอกของเรา ใช้ทำประโยชน์ของเรา เราได้ประโยชน์หมด

นี่การเสียสละของเรา เห็นไหม การทำทาน เราตักน้ำจากตุ่มของเรา เพื่อประโยชน์กับเราเพื่อต่างๆ ของเรา แต่ถ้ามันรั่วไปแล้ว? มันรั่วคือมันอ้อยอุนแฉกไป มันไม่ได้ประโยชน์สิ่งใดเลย นี่พูดถึงว่าถ้าเราฟังธรรมเพื่อเตือนสติของเรา เวลาเราปกติ โดยธรรมชาติของจิต จิตเวลามันส่งออก มันรั่วของมันไปโดยธรรมชาติของมัน เราพุทโธ พุทโธนี้กำหนดขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับใจของเรา ถ้าประโยชน์กับใจของเรานะ ใจของเรานี้ศีล สมาธิ ปัญญา

เวลาเราทำบุญกุศล เห็นไหม เราทำบุญกุศลเราว่าทำดีต้องได้ดี ทำประโยชน์แล้วต้องได้ผลตอบแทนสิ่งที่เป็นคุณงามความดีทั้งหมด นั่นพูดถึงเราคิดของเราใช่ไหม? เราทำดีต้องได้ดี แต่ความดีนี้ ความดีมันจะตอบสนองเมื่อไหร่?

คนเรา เห็นไหม เรานี้กรรมเก่า กรรมใหม่ สิ่งที่เราทำบุญกุศลไว้ ทำกรรมเก่าไว้มันมีสิ่งใดมาตัดรอน มันมีสิ่งต่างๆ แล้วเวลามันพลิกแพลงไปมันเป็นอินโดยนยะ เวลาจิตมันเกิดมา มันเกิดมามหาศาลเลย ความเป็นอินโดยนยะนี้มันจะให้ผลเราตอนไหน? แต่ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม เราประพฤติปฏิบัติของเรา เราพยายามตั้งสติของเรา กำหนดพุทโธของเรา ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันเกิดผลเดี่ยวนั้น

ฉะนั้น เวลาจิตมันส่งออก เห็นใหม่ ใจมันรู้ จิตมันส่งออก ทีนี้เราพยายามรักษาจิตของเราไม่ให้ส่งออกด้วยการกำหนดพุทโธ นี่ประอยรั่ว ประอยรั่วมาจนจิตมันเป็นสัมมาสมาธิ พอเป็นสัมมาสมาธิเราจะตักน้ำออกใช้ เห็นใหม่ นี่การที่มันรั่วออกไป มันรั่วออกไปโดยธรรมชาติของมัน แต่เวลาตักออกใช้เราใช้ปัญญาของเรา ปัญญาที่เราจะใช้ ใช้ปัญญาของเราเพื่อฝึกลงหัวใจของเรา

หัวใจของเรานะ เวลามันรับรู้สังคม ประเพณีวัฒนธรรม เห็นใหม่ เรารับรู้วัฒนธรรม เราเป็นผู้ที่ทรงศีล เรามีศีลบริสุทธิ์ เราเข้าสังคมไหนเราจะองอาจกล้าหาญมาก เพราะมือเราไม่มีแผล เราไม่กลัวสารพิษใดๆ ทั้งสิ้น จิตใจของเรานะ ถ้าเรารู้ศีลธรรม รู้ประเพณีวัฒนธรรม เรื่องศีลธรรม เรื่องสังคม เราเข้าสังคมไหนเราก็เข้าด้วยความองอาจกล้าหาญ

จิต! จิตถ้ามันได้ประพฤติปฏิบัติของมันขึ้นมา เห็นใหม่ ถ้ามันรู้ของมันขึ้นมา ตามความเป็นจริงของมันขึ้นมา นี่มันกล้าหาญยิ่งกว่านั้นอีก เพราะอะไร? เพราะมันเข้าใจในผลของวิญญูะ มันรู้เรื่องของวิญญูะทั้งหมดนะ นี่เวลาจิตนี้มันเกิดมาจากไหน? บุญเพนิวาसानุสติญาณ มันรู้เลยว่าจิตนี้มาจากไหน? มันมาจากไหนเพราะอะไร? เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนอดีตชาติไป นี่เป็นพระเวสสันดรต่างๆ ย้อนไป นี่มันมีสิ่งใดมามันถึงส่งเสริมจิตนี้มาให้เข้มแข็ง

จิตนี้มันเข้มแข็ง เข้มแข็งเพราะว่าใครเขินยอมอย่างใด ใครชักนำสิ่งใดให้ออกนอกกลุ่มนอกทาง มันก็ไม่ไป มันไม่ไปนะ แม้แต่อาพารดาบส อุทกดาบส บอกว่า “เธอมีความรู้เสมอเรา” ถ้าเชื่ออาพารดาบสนะมันก็ได้สมบัติ ๘ ก็ได้เป็นฤๅษีชีไพรอยู่อย่างนั้นแหละ ไม่บรรลुरुธรรมเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่ใครจะเขินยอมอย่างไร ใครจะส่งเสริมอย่างไร ใครจะยอมรับขนาดไหน ท่านไม่สนใจเลย ท่านเอาความจริงของท่าน เอาความจริงในหัวใจของท่าน เห็นใหม่ บุญเพนิวาसानุสติญาณ นี่สิ่งนี้รองรับ ถ้ามันยังไม่ถึงที่สุด มันจตุปปาตญาณ เกิดแล้วไปไหน? นี่มันยังไปของมัน ถ้ายังไม่มีอาสวัภยญาณ จิตดวงนั้นไม่เจาะฟองอวิชชาออกมา มันยังไม่สิ้นสุดของมัน

นี่ความที่เราู้ประเพณีวัฒนธรรม เราเข้าสังคมไหนเราก็องอาจกล้าหาญ แต่ถ้ารู้เรื่องของจิตของเราในหัวใจของเราทั้งหมดละ? แล้วจิตทุกดวงที่เกิดในวิญญูสงสารมันเป็นอย่างไรทั้งหมด แล้วถ้ามันเป็นอย่างไรทั้งหมด ถ้าจิตมันทำลายอวิชชาในหัวใจหมดแล้ว นี่ทุกดวงใจนะ คนเกิดมาในโลกนี้ เกิดมา เห็นใหม่ ชาติปี ทุกๆ ชาติเป็นความทุกข์อย่างยิ่ง

การเกิด เพราะการเกิดมีสถานะ มีสถานะต้องดูแลรักษา นี่ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ฉะนั้น คนเกิดมานี้ทุกข์ทั้งนั้นแหละ ใครจะมั่งมีศรีสุข ใครจะมีความสมบูรณ์ขนาดไหน นี่ความอาลัยอาวรณ์ ความว่าเหวในหัวใจมันเป็นไฟสุ่มซอน แต่ความว่าเหวมันเป็นไฟสุ่มซอน มันว่าเหวเพราะอะไรล่ะ? มันว่าเหวเพราะว่าเราไม่ดูแลรักษามันไง ถ้าเราดูแลรักษามัน เห็นไหม ดูแลรักษา ว่าเหวเพราะเหตุใด?

นี่ผลของวิภูฏะ การเกิดและการตายมันสิ่งที่เป็นอนิจจัง มันเป็นสัจจะความจริง ถ้าเป็นสัจจะความจริง ถ้าเรามีสติ มีปัญญาของเรา เราพิจารณาสัจจะความจริงอันนี้แหละ แล้วมันจะปล่อยวางเข้ามาเป็นอิสระ เห็นไหม นี่จิตมันไม่มีอายุขัย มันไม่เคยแก่ ไม่เคยชราภาพ มันไม่มีอายุขัย แต่ร่างกายนี้มีอายุขัย ชีวิตเรามีอายุขัย พอมีอายุขัยขึ้นมา นี่พอแก่แต่่าขึ้นมามันละล้าละลังแล้ว เราจะหมดอายุขัยแล้ว

แล้วจิตนี้ถ้าทำดีได้ดี เรามาทำบุญกุศลกันอยู่เพราะเหตุนี้ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าเรามีความพร้อม ถ้าเราทำของเราสมบูรณ์อยู่แล้ว ถ้ามันจะต้องเดินทางไกล จิตนี้เหมือนนักท่องเที่ยวดูต้องออกจากร่างนี้ไป ฉะนั้น คนที่ทำใครเป็นคนทำ จิตเป็นคนทำ ความดีความชั่วเราเป็นคนทำ ถ้าจิตนี้ออกจากร่างนี้ไป จิตนี้มันจะมีเสบียงอาหารของมันไป

แต่ถ้าเขาไม่เคยทำอะไรเลย เห็นไหม ทำบุญไม่ได้สิ่งใด เราเกิดมาเรามีประโยชน์แล้วเป็นคนดีแล้ว เราจะไม่ต้องทำอะไร มันก็เป็นความดีของโลกนี้ไง แต่ถ้าจิตนี้มันออกจากร่างนี้ไป มันไม่มีสิ่งใด มันไม่มีเสบียงของมันไป ถ้าไม่มีเสบียงของมันไปนี่มันว่าเหวไหม? เห็นไหม มันว่าเหวของมัน ถ้าเราศึกษาของเรา เรารักษาของเรา เราดูแลของเรา นี่มันไม่ว่าเหว ถึงจะอยู่ที่นี้ก็อยู่ได้ ถึงจะต้องไปไหนก็ไปได้ เพราะมันพร้อมแล้วไง

นี่พูดถึงว่ามันพร้อมที่จะหมุนไปในวิภูฏะนะ แต่ถ้ามันรู้ความจริงของมัน เห็นไหม เวลาพิจารณาของมัน แล้วมันปล่อยวางของมัน ปล่อยเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมาเป็นพระโสดาบัน เกิดอีก ๗ ชาตಿಯ่างมาก นี่เป็นพระสัทธาคามิ เป็นพระอนาคามีไม่เกิดอีกแล้ว เกิดบนพรหม แล้วถึงที่สุดมันไม่เกิดอีกแล้วนะ

“ชาติปี ทุกขา การเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง”

ถ้ามันไม่เกิดอีกมันเป็นอย่างไร? ทำไมมันถึงไม่เกิดล่ะ? แล้วทำไมจะต้องเกิดล่ะ? ในเมื่อมีจิตอยู่ มีพลังงานอยู่ มีจิตอยู่มันต้องเกิด จิตนี้ไม่เคยตาย จิตมันไม่เคยตาย มันต้องมีที่อยู่ของมันสิ มันเป็นผลของวิญญูะ มันต้องจับคั่นของมันไป มันต้องเกิดในภพชาติต่างๆ แล้วถ้ามันไม่เกิดมันไปอยู่ที่ไหนล่ะ? มันไปอยู่ที่ไหนทำไมมันถึงไม่เกิด? แล้วมันไม่เกิด ทำไมมันถึงไม่เกิดล่ะ?

นี่ถ้าผู้ปฏิบัติไปเป็นสันทิฏฐิโก เป็นปัจเจกตั้ง มันรู้ความจริงของมัน เห็นไหม ความจริงอย่างนี้ นี่ไงสันทิฏฐิโก ในพุทธศาสนามันมีคุณธรรม มันมีความจริงของมัน ฉะนั้น เรามาทำบุญกุศลเพื่อความสุข เพื่อความร่มเย็น เพื่อในสังคมของเรา ชาติตระกูลของเราให้มันคง ให้คุยกัน ให้สื่อสัมพันธ์กันด้วยความเข้าใจกัน คนเราถ้าเข้าใจกันนะ นี่วิชาคือความไม่รู้ ความไม่เข้าใจ ถ้ามันเข้าใจกัน นี่เข้าใจในเรื่องอะไร?

เข้าใจในเรื่องชาติตระกูลของเรา เข้าใจในสังคมของเรา เข้าใจในภพชาติของเรา เข้าใจในหน้าที่ของเรา นี่เข้าใจในเรื่องของวิญญูะ แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติเข้าไป เราเข้าใจสัจจะ อริยสัจจะ สัจจะที่มันเป็นอริยทรัพย์ ที่มันเป็นความภายใน แล้วรู้จำเพาะตน จะเอามาบอกได้ สอนได้ ชี้ให้ได้ แต่สิ่งที่เรารู้ได้ นี่ไงที่ว่ามันไม่เกิดๆ เพราะมันรู้จริงของมัน มันเห็นจริงของมัน มันเป็นความจริงของมัน

นี่ไงเราทำบุญ เห็นไหม ทำบุญเพื่อบุญกุศล ทีนี้ทำบุญกุศลแล้วนี้ วัดป่า วัดปฏิบัติเขาจะสอนถึงการทำความสงบของใจ เขาจะสอนถึงสติจิต เขาสอนถึงต้นข้าว เขาสอนถึงชีวิตนี้มาจากไหน? แล้วอยู่ทำไม? แล้วไปแล้วจะไปไหน? นี่ชีวิตนี้ จิตนี้ถ้ามันเข้าใจหมด นี่ตัวศาสนาอยู่ที่นี้ ตัวศาสนาอยู่ที่ความรู้สึกละ อยู่ในหัวใจนี่

ตัวศาสนา เห็นไหม ไม่มีสิ่งใดรับรู้ศาสนาได้เลย หนังสือกระดาษเปื้อนหมึก เราอ่านแล้วเราเข้าใจเท่านั้น แต่ถ้ามันมีสติ มีสมาธิ มีปัญญา มีความจริงขึ้นมา มันจะลงที่นี้ หัวใจเท่านั้นที่รับรู้เรื่องศาสนาเอวัง